

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KEREITE YA 12

SESOTHO PUO YA LAPENG (HL)

PAMPIRI YA 3 (P3)

PUDUNGWANA 2008

MEMORANDAMO

MATSHWAO: 100

Memorandamo ona o na le maqephe a 18.

GRID ANALYSIS (BARRET'S TAXONOMY)

QUESTIONS		COGNITIVE LEVELS						LO 2				LO 3			LO 4			TOTAL	
		Literal	Inference	Reorganisa- tion	Evaluation	Appreciation	Type of essay/ trans. text	AS1	AS2	AS3	AS4	AS1	AS2	AS3	AS1	AS2	AS3		
1.	1.1		[50]				Expository						3.1.2 3.1.3 3.1.4 3.1.8 – 3.2.1 3.2.5	3.3.2 3.3.3 3.3.5 3.3.7	4.1.1 4.1.5 4.1.6 4.1.7	ALL			
	1.2				[50]		Narrative												
	1.3				[50]		Argumentative												
	1.4	[50]					Discursive												
	1.5		[50]				Descriptive												
	TOTAL																	[50]	
2.	2.1			[30]			Formal letter						3.1.2 3.1.3 – 3.2.1 3.2.5	3.3.2 – 3.3.8	4.1.1 4.1.5 4.1.6 4.1.7	ALL			
	2.2	[30]					Speech											3.1.4	
	2.3		[30]				Report											3.1.7	
	TOTAL																	[30]	
3.	3.1		[20]				Wishing Card						3.1.1 – 3.1.5	3.2.1 – 3.2.5	3.3.2 – 3.3.8	4.1.1 4.1.5 4.1.6 4.1.7	ALL		
	3.2			[20]			Minutes												
	3.3			[20]			Poster												
	TOTAL																	[20]	

KAROLO YA A: RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO**POTSO YA 1**

Makgetha a ho lekanyetsa	Kgato 7 E babatsehang	Kgato 6 Phihlello e kgabane	Kgato 5 Phihlello e ntle	Kgato 4 Phihlello e mahareng	Kgato 3 Phihlello e foofo	Kgato 2 karolwana feela	Kgato 1 Ha ho phihlello
	80 – 100%	70 – 79%	60 – 69%	50 – 59%	40 – 49%	30 – 39%	00 – 29%
MORALO: Tlhophiso ya mehopolo, kutlwisiso ya mosebetsi	Moralo o entswe ka bottalo ka tsela e babatsehang. Kutlwisiso e phethahetseng ya ditlhokeho tsa mosebetsi. Bopaki bo hlakileng ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya moqoqo o babatsehang.	Moralo o entswe ka tsela e ntle haholo, e thabisang. Kutlwisiso e ntle haholo ya ditlhokeho tsa mosebetsi. Bopaki bo botle haholo ba hore moralo o lebisa tlhahisong moqoqo o bopilweng ka bokgabane.	Bopaki bo kgotsofatsang ba hore ho entswe moralo. O tseba le ho utlwisisa boholo ba ditlhokeho tsa mosebetsi. Bopaki bo botle ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya moqoqo o bopilweng ka tsela e ntle e kgotsopatsang.	Bopaki bo amohelohileng, bo mahareng ba hore ho entswe moralo. O phethahatsa ditlhokeho tsa mosebetsi mmoho le mofuta wa tema ka tsela e lekaneng. Bopaki bo mahareng ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya moqoqo o bopilweng ka tsela e amohelohileng.	Bopaki bo seng bokae feela ba hore ho entswe moralo. O phethahatsa ditlhokeho tsa mosebetsi mmoho le mofuta wa tema ka tsela e lekaneng. Bopaki bo haellang ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya moqoqo o lebelletsweng.	Bopaki bo haellang ba hore moralo o entswe. O haellwa ke kutlwisiso ya ditlhokeho tsa mosebetsi le mofuta wa tema. Bopaki ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya moqoqo o lebelletsweng bo a fokola.	Ha ho moralo/ bopaki ba hore moralo o entswe bo a haella haholo. Kutlwisiso ya ditlhoko le mofuta wa tema e batlehang di haella haholo. Bopaki ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya moqoqo o lebelletsweng bo fokola haholo.
5	5	5	4	3	2	1	0
SEBOPEHO: Diratswana, selelekela le qetelo; bolelele bo loketseng	Diratswana tse phethahetseng, tse hokahaneng ka tsela e hlakileng ka dinako tsohle. Selelekela le qetelo tse babatsehang haholo tse dumella-nang le mosebetsi. Bolelele bo nepahetse.	Diratswana tse ntle haholo tse hokahaneng ka tsela e hlakileng boholo ba nako. Selelekela le qetelo tse ntle haholo tse dumellanang le mosebetsi. Bolelele bo nepahetse.	Diratswana tse ntle tse hokahaneng ka tsela e hlakileng boholo ba nako. Selelekela le qetelo tse ntle tse dumellanang le mosebetsi. Bolelele bo nepahetse.	Diratswana tse ntle, tse hokahaneng ka tsela e utlwahalang. Selelekela le qetelo tse ntle ka tsela e kgotsofatsang, ho latela mosebetsi. Bolelele bo nepahetse.	Kelohloko e seng kae diratswaneng mmoho le ho hokahana ha tsona ka tsela e lekaneng. Selelekela le qetelo tse kgotsofatsang, ho latela mosebetsi. Bolelele bo nepahetse.	Diratswana tse haellang tse batlang di hloka kgokahano. Selelekela se haellang le qetelo e sa phethahalang. O batla o le molelele/ mokgutshwane.	Mongolo o molokoloko (ha ho diratswana) kapa o ngola diratswana ka bokgoni bo haellang haholo. Selelekela se haellang haholo le qetelo e fokolang haholo. O molelele/ mokgutshwane haholo.
10	10	8 – 9	7	5 – 6	4	3	1 – 2

DIKAHARE (difuperweng): Tlhophiso ya mohopolo le dintlha, tshekatsheko ya sehlooho, kelohlolo ya baamohedi ba ditaba	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang ke tse kgodisang ka ho phethahala, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo. Sehlooho se sekasekwa ka botlalo le ka ho phethahala. O ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka tsela e babatsehang.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang hangata ke tse kgodisang haholo, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo. Sehlooho se sekasekwa le ho phuthollwa ka tsela e ntle haholo. O ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka tsela e ntle haholo.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang hangata ke tse kgodisang, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo. Sehlooho se sekasekwa le ho phuthollwa ka tsela e ntle. O ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka tsela e ntle.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang ke tse kgodisang, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo ka tsela e kgotsofatsang. Sehlooho se sekasekwa le ho phuthollwa ka tsela e ntle ho kgotsofatsang. O ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka tsela e kgotsofatsang.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang di bopilwe ka tsela e kgodisang, ho amohelohileng, empa ho na le ho kgaokgaoha. Sehlooho se sekasekwa le ho phuthollwa ka bokgoni bo lekaneng. O ela hloko ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka bokgoni bo lekaneng.	Dintlha tse tshehetsang ke tse haellang, tse kgodisang hanyenyane feela mme e se ka nako tsohle di bopilweng ka tshwanelo. Sehlooho se sekasekwa le ho phuthollwa ka bokgoni bo haellang haholo. O ela hloko ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka bokgoni bo haellang.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang di bopilwe ka tsela e fokolang mme di kgothweha ka bothata haholo. Sehlooho se utlwisiswa ka tsela e fasohetseng. O ela hloko ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka bnofokodi bo boholo haholo.
15	14 – 15	11 – 13	9 – 10	7 – 8	5 – 6	3 – 4	0 – 2
PUO LE SETAELE: Tlotlontswe, dibopeho le mefuta ya dipolelo, dipolelo tsa bohale, mopeleto, matshwao a puo le kelohlolo e hlokolosi ya puo, Rejisetara/ setaele, sehalo, ela hloko baamohedi ba ditaba, maikemi setso, maemo le sebopeho ho latela diithokeho	Tshebediso e phethahetseng ya tlotlontswe, dikapolelo le kgetho ya mantswa e bontshang boiqapelo. Tshebediso e babatsehang, e nepahetseng le e bontshang boiqapelo, ya mefutafuta e batsi mmoho le dibopeho tsa dipolelo. Rejisetara e sebedisitswe ka bokgoni bo botle, setaele se hlakileng sa hae.	Tshebediso e ntle haholo ya tlotlontswe, dikapolelo le kgetho ya mantswa e bontshang boiqapelo. Tshebediso ya mefutafuta e batsi le dibopeho tsa dipolelo ka tsela e bontshang boiqapelo le e nepahetseng. Rejisetara e sebedisitswe hantle haholo mme o bontsha bopaki ba setaele sa hae.	Tshebediso e ntle ya tlotlontswe, dikapolelo le kgetho ya mantswa e bontshang boiqapelo. Tshebediso ya mefutafuta e batlang le e batsi le dibopeho tsa dipolelo ka tsela e bontshang boiqapelo le e batlang e nepahetse. Rejisetara e sebedisitswe hantle mme o bontsha bopaki ba setaele sa hae.	Tshebediso e kgotsofatsang ya tlotlontswe, dikapolelo le kgetho ya mantswa e bontshang boiqapelo bo seng bokae. Tshebediso ya thutapuo ka bokgoni bo kgotsofatsang empa o sebedisa mefuta le dibopeho tsa dipolelo ka bokgoni bo haellang. Rejisetara e sebedisitswe ka tsela e kgotsofatsang mme hangata o bontsha bopaki ba setaele sa hae.	Tshebediso e lekaneng ya tlotlontswe, dikapolelo le bopaki bo bonyenyane bo supang kgetho ya mantswa e bontsha ng boiqapelo. Tshebediso ya thutapuo ka bokgoni bo lekaneng empa o sebedisa mefuta le dibopeho tsa dipolelo tse tlwaelehileng. Rejisetaran le setaele di sebedisitswe ka tsela e lekaneng, feela e batla e ba tsa ka mehla kapa tse sekametseng lehlakoreng le le leng.	Tshebediso e haellang ya tlotlontswe, dikapolelo mme o bontsha kgetho ya mantswa e haellang. Sebedisa thutapuo ka bokgoni bo haellang, dibopeho tsa dipolelo tsa motheo ka nepahalo ka sewelo. Rejisetara le setaele di batla di sa loka; bontsha bopaki bo bo haellang ba setaele sa hae.	Tshebediso e haellang haholo ya tlotlontswe, dikapolelo mme o bontsha tlhokeho ya kgetho ya mantswa e nang le boiqapelo. Tshebediso ya thutapuo ka bokgoni bo haellang haholo mme o thatafallwa ke ho sebedisa dibopeho le mefuta ya dipolelo. Bopaki bo haellang haholo ba rejisetara e loketseng, setaele kapa ho ikutlwahtsa.

	Tshebediso e ikgethi- leng ya sehalo e ntlafatsa se ngotswe- ng ka tsela e babatsehang. Ha ho diphoso mopeletong, mme matshwao a puo a sebedisitswe ka nepahalo le ka ho phethahala.	Tshebediso ya sehalo ka tsela e fapafapanang e laolwa ka ho phethahala. Diphoso tse mmalwa tsa mopeleto le tshebediso e ntle haholo ya matshwao a puo.	Tshebediso ya sehalo ka tsela e fapafapa- nang e batlang e laolwa ka ho phethahala. Diphoso tse mmalwa tsa mopeleto le tshebediso e ntle ya matshwao a puo.	Taolo e lekaneng ya tshebediso ya sehalo ka tsela e bontshang ho fapafapana. Diphoso tse mmalwa tsa mopeleto le tshebediso ya matshwao a puo ka bokgoni bo kgotsofatsang.	Tshebediso e seng kae ya sehalo ka ho fapafapana. Diphoso tse ngata tsa mopeleto le tshebediso ya matshwao a puo empa di sa ame moelelo.	Sebedisa sehalo ka ho fapafapana ka sewelo. Diphoso tsa mopeleto di ngata; matshwao a puo a sebediswa ka tsela e rothofatsang moelelo.	Sebedisa sehalo ka ho fapafapana ka bokgoni bo haellang haholo. Diphoso tse totobetseng tsa mopeleto le tshebediso ya matshwao a puo tse ka rothofatsang moelelo.
15	14 – 15	11 – 13	9 – 10	7 – 8	5 – 6	3 – 4	0 – 2
TEKOLO BOTJHA: Ho hlaola diphoso, bala hape, le ho nehelana ka sehlahiswa se phethahetseng	Bopaki bo hlakileng ba ho kgwaritsa hape ho lokisa diphoso a sebetsa ka boyena. Tema e babatsehang, e bopilweng le ho phethelwa ka tsela e kgahlisang. Nehelano e babatsehang.	Bopaki bo hlakileng ba ho kgwaritsa hape ho lokisa diphoso a sebetsa ka boyena. Bopaki bo hlakileng ba hore mosebetsi o lekotswe botjha, ha lokiswa bohola ba diphoso mme sehlahiswa sa ho qetela se setle haholo. Nehelano e ntle haholo.	Bopaki bo batlang bo hlakileng ba ho kgwaritsa hape ho lokisa diphoso a sebetsa ka boyena. Bopaki bo batlang bo hlakile ba hore mosebetsi o lekotswe botjha ho lokisa bohola ba diphoso mme sehlahiswa sa ho qetela ke se phethetsweng hantle. Nehelano e ntle haholo.	Bopaki ba ho kgwaritsa hape ho lokisa diphoso a sebetsa ka boyena ka tsela e kgotsofatsang. Diphoso tse ngata di lokisitswe ha ho balwa hape le ho lekola botjha, mme ha hlahiswa moqoqo o kgotsofatsang. Nehelano e kgotsofatsang.	Bopaki bo seng bokae ba ho kgwaritsa hape, ho bala hape ho lokisa diphoso. Bopaki ba hore mosebetsi o lekotswe botjha ho lokisa diphoso mme ha nehelanwa ka sehlahiswa se phethetsweng se kgotsofatsang. Nehelano e amoheleng.	Kgwaritsa hape empa o hlole ke ho lokisa bohola ba diphoso. Mosebetsi ha o a lekolwa botjha ka tsela e lekaneng hoo ho leng boima ho bala sehlahiswa se phethetsweng. Nehelano e haellang.	Diphoso tse ngata tse rothofatsang moelelo. Mosebetsi ha o a lekolwa botjha ho lokisa diphoso Diphoso di ngatangata hoo le moelelo o batlang o le lerootho. Nehelano e fokolang.
[5]	5	5	4	3	2	1	0 – 1

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwaya:

Dintlha tse tadingwang	Matshwao	Senotlolo
Moralo	5	Mor. =
Sebopeho	10	Seb. =
Dikahare	15	Dik. =
Puo le setaele	15	P/S =
Tekolobotjha	5	Tek. =
Matshwao ohle	50	

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A: 50

Ditaelo ho motshwayi:

- Mohlahlobuwa o lokela ho ngola ka sehlooho se le SENG feela.
- Ho tshwaya ke maikutlo a motshwayi. Sheba boiphihlelo ba mohlahlobuwa mme o fane ka matshwao dintlheng tse nepahetseng le ha ebe ha o dumellane le tsona.
- Sebedisa ruburiki eo o e fuweng ho tshwaya moqoqo. Ruburiki e arotswe dikarolo tse tharo (A: Moqoqo, B: Tema ya kgokahano e telele le C: Tema ya kgokahano e kgutshwane).

Tataiso bakeng sa ho tshwaya diteama:

- Batshwai ba etse tse latelang ha ba tshwaya:
- ho sehellwe lentswe kapa polelo e fosahetseng mola ho be ho bontshwe mofuta wa phoso ka thoko ka tsela e latelang Batshwai ba sebedise matshwao a latelang:
 - o / bakeng sa ho arola mantswe a lokelang ho ngolwa a kopane;
 - o – bakeng sa ho kopanya mantswe a arohantsweng empa a ngola a kopane;
 - o mn bakeng sa mongolo (*orthography*) o fosahetseng;
 - o mp bakeng sa sa mopeleto o fosahetseng;
 - o mt bakeng sa tshebediso ya matshwao a puo e fosahetseng kapa moo ho hlokehang letshwao la puo;
 - o p bakeng sa puo e sa sebediswang ka nepo kappa ka tshwanelo/tlwaelo.

KAROLO YA A: MOQOQO:**POTSO YA 1****1.1 Nna ke bona tharollo e le Moqoqo o pepesang ditaba/dintlha (Expository)/o tebisang maikutlo (Reflective)**

- Ona ke moqoqo o pepesang dintlha/ditaba.
- Moqoqong ona ho fetiswa/hlahisa dintlha kapa tlhahisoleseding ka tsela e utlwhalang.
- Ona ke moqoqo wa dintlha oo ho ona mongodi a hlalosang kapa a nehelanang ka dintlha ka tsela e otlolohileng e bontshang tatelano.
- Moqoqo o pepesang dintlha o ngolwa ka tlasa dipatlisiso tse matla mme dintlha di tsehetiswa ka bopaki le ka dipalopalo.

1.2 Monna ha a fellwe ke maqheka Moqoqo wa phetelo (Narrative)

- Moqoqo ona wa phetelo o pheta pale ka diketsahalo tse etsahetseng.
- O ka ngolwa ka ho hlaha lehlakoreng lefe kapa lefe.

1.3 Ho tsuba kwae ho kotsi *Moqoqo wa kang/ngangisano* (Argumentative)

- Moqoqo ona ke wa kang kapa wa ngangisano.
- Mohlahlobuwa o lokela ho bontsha ntlha kemo ya hae kapa mohopolo o itseng.
- O lokela ho hlahisa lehlakore le ho le ntshetsa pele mme a tshehetsa le ho sireletsa lehlakore la hae.
- Ntlhakemo ya mongodi e lokela ho hlaka ka nako tsohle.

1.4 Wa rona mokgatlo *Moqoqo o hlalosang* (Descriptive)

- Moqoqong ona mohlahlobuwa o hlalosa ho hong ho dumella mmadi ho itemohela sehlooho se hlaloswang ka tsela e hlakileng.
- Ho ka hlaloswa motho kapa ho hong ho itseng.

1.5 Ena taba ke tjwapedi *Moqoqo o sa tshehetseng lehlakore* (Discursive)

- Mofuta ona wa moqoqo ha o nke lehlakore mme sepheo sa ona ke ho nehelana ka maikutlo a lekanang mahlakoreng a mabedi a kang.
- Mohlahlobuwa a lekole mahlakore a fapaneng a sehlooho se hlaloswang ebe o nehelana ka dintlha tse hanyetsanang a sa tshehetse lehlakore lefe kapa lefe.
- Mohlahlobuwa a ka fihlela qeto e itseng pheletsong ya moqoqo, empa dintlha tse tshehetsang le tse kgahlanong di lokela ho lekalekana hantle le ho sekasekwa ka tekano ha mohlahlobuwa a ntse a ngola moqoqo.

KAROLO YA B: RUBURIKI YA HO LEKANYETSA DITEMA TSA KGOKAHANO (TSE TELELE)

Makgetha a ho lekanyetsa	Kgato 7 E babatsehang	Kgato 6 Phihlello e kgabane	Kgato 5 Phihlello e ntle	Kgato 4 Phihlello e mahareng	Kgato 3 Phihlello e foofo	Kgato 2 karolwana feela	Kgato 1 Ha ho phihlello
	80 – 100%	70 – 79%	60 – 69%	50 – 59%	40 – 49%	30 – 39%	00 – 29%
MORALO: Tlhophiso ya mehopolo, kutlwisiso ya mosebetsi.	Moralo o entswe ka botlalo ka tsela e babatsehang. Kutlwisiso e phethahetseng ya ditlhokeho tsa mosebetsi. Ho na le bopaki bo hlakileng ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e babatsehang.	Moralo o entswe ka tsela e ntle haholo, e thabisang. Kutlwisiso e ntle haholo ya ditlhokeho tsa mosebetsi. Bopaki bo botle haholo ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e bopilweng ka bokgabane.	Bopaki bo kgotsofatsang ba hore ho entswe moralo. O tseba le ho utlwisisa boholo ba ditlhokeho tsa mosebetsi. Bopaki bo botle bah ore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e bopilweng ka tsela e ntle e kgotsopatsang.	Bopaki bo amohelehileng, bo mahareng ba hore ho entswe moralo. O phethahatsa ditlhokeho tsa mosebetsi mmoho le mofuta wa tema ka tsela e lekaneng. Bopaki bo mahareng ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e bopilweng ka tsela e amohelehileng.	Bopaki bo seng bokae feela ba hore ho entswe moralo. O phethahatsa ditlhokeho tsa mosebetsi mmoho le mofuta wa tema ka tsela e lekaneng. Bopaki bo haellang ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e lebelletsweng.	Bopaki bo haellang ba hore moralo o entswe. O haellwa ke kutlwisiso ya ditlhokeho tsa mosebetsi le mofuta wa tema. Bopaki ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e lebelletsweng bo fokola.	Ha ho moralo/ bopaki ba hore moralo o entswe bo haella haholo. Kutlwisiso ya ditlhokeho le mofuta wa tema e batlehang di haella haholo. Bopaki ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e lebelletsweng bo fokola haholo.
Tema e telele [3]	3	3	2	2	1	1	0
SEBOPEHO: Matshwao a sebopeho, diratswana, selelekela le qetelo (moo di hlokehang); bolelele bo loketseng	O sebedisitse melao yohle e hlokehang ya sebopeho ka tsela e phethahetseng. Diratswana di phethahetse, di hokahane ka ho hlaka ka dinako tsohle. Selelekela le qetelo ke tse babatsehang haholo, di dumellana le mosebetsi.	O sebedisitse melao e hlokehang ya sebopeho ka tsela e ntle haholo. Diratswana tse ntle haholo, di hokahane ka tsela e hlakileng boholo ba nako. Selelekela le qetelo di ntle haholo, di dumellana le mosebetsi.	O sebedisitse melao e hlokehang ya sebopeho ka tsela e kgotsofatsang. Diratswana tse ntle tse hokahaneng ka tsela e hlakileng boholo ba nako. Selelekela le qetelo di ntle mme di dumellana le mosebetsi.	O sebedisitse melao e hlokehang ya sebopeho ka kutlwisiso e lekaneng. Diratswana tse ntle, tse hokahaneng ka tsela e utlwalang. Selelekela le qetelo di ntle ho kgotsofatsang, ho latela mosebetsi.	O na le kutlwisiso e mahareng ya ditlhokeho tsa sebopeho, dikgeo mona le mane. Kelohloko e seng kae ya diratswana, di hokahane ka tsela e mahareng. Selelekela le qetelo tse kgotsofatsang, ho latela mosebetsi.	Sebedisitse melao e hlokehang ya sebopeho ka tsela e fokolang. Diratswana tse haellang tse batlang di hloka kgokahano. Selelekela se haellang le qetelo e sa phethahalang.	Ha a sebedisa melao e hlokehang ya sebopeho. Mongolo o molokoloko (ha ho diratswana)/ kapa o ngola diratswana ka bokgoni bo haellang haholo. Selelekela se haellang haholo le qetelo e fokolang haholo.

	Tema e bopilwe ka tsela e babatsehang.	Tema e bopilwe hantle haholo mme e nepahetse.	Tema e bopilwe hantle mme boholo e nepahetse.	Tema e bopilwe ka nepahalo ho lekaneng.	Tema e bopilwe ka tsela e bonolo mme e baleha habonolo.	Tema e bopilwe ka tsela e fokolang, e baleha ha boima.	Tema e bopilwe ka tsela e fokolang mme e baleha ha boima haholo.
	Bolelele bo nepahetse.	Bolelele bo nepahetse.	Bolelele bo nepahetse.	Bolelele bo nepahetse.	Bolelele bo nepahetse.	Tema e batla e le telelele/kgutshwane.	Tema e telelele/kgutshwane haholo.
Tema e telele [7]	7	6	5	4	3	2	1
DIKAHARE (difuperweng): Tlhophiso ya mehopolo le dintlha, kgokahano, kelohlolo ya baamohedi ba ditaba	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang ke tse kgodisang ka ho phethahala, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo. Kgokahano e phethahetseng ya dikahare le mehopolo, dintlha tsohle di tshehetsa sehlooho. O ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso le maemo ka tsela e babatsehang.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang hangata ke tse kgodisang haholo, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo. Tema e na le kgokahano ya dikahare le mehopolo, sehlooho se manollwa ka botlalo mme dintlha tsohle di a se tshehetsa. O ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso le maemo le sebopeho ka tsela e ntle haholo.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang boholo ke tse kgodisang, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo. Tema boholo e na le kgokahano ya dikahare le mehopolo, sehlooho se sekasekilwe mme boholo ba dintlha bo tshehetsa sehlooho. O ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka tsela e ntle.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang ke tse kgodisang, tse batlang di tshwarella mme di bopilwe ka boiqapelo ka tsela e kgotsofatsang. Tema e bontsha kgokahano ya dikahare le mehopolo ho lekaneng, mme ho na le dintlha tse seng kae tse tshehetsang sehlooho. O ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka tsela e kgotsofatsang.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang di bopilwe ka tsela e kgodisang ho amohelehileng, empa ho na le ho kgaokgaoha. Tema e bontsha kgokahano ya dikahare le mehopolo ka tsela e mahareng, mme ho na le dintlha tse seng kae tse tshehetsang sehlooho. O ela hloko ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka bokgoni bo lekaneng.	Dintlha tse tshehetsang ke tse haellang, tse kgodisang ho se hokae, mme ha se ka nako tsohle di bopilweng ka tshwanelo. Kgokahano e seng kae feela ya dintlha le mehopolo. Ke dintlha tse seng kae tse tshehetsang sehlooho. O ela hloko ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka bokgoni bo haellang.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang di bopilwe ka tsela e fokolang mme di kgolweha ka bothata haholo. Tema ha e bontshe kgokahano ya dintlha le mehopolo. Sehlooho se utlwisiswa ka tsela e fashetseng. O ela hloko ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka bokgoni bo boholo haholo.
Tema e telele [10]	10	8 – 9	7	5 – 6	4	3	1 – 2

PUO LE SETAELE: Tlotlontswe, popeho ya dipolelo; mopeleto, tshebediso ya puo; Rejisetara le sehalo setaele, kelohlolo ya baamohedi ba ditaba, maikemisetso, maemo.	Tshebediso e phethahetseng ya tlotlontswe, le kgetho ya mantswe e bontshang boiqapelo. Tshebediso e babatsehang, e nepahetseng le e bontshang boiqapelo ya mefutafuta e batsi mmoho le dibopeho tsa dipolelo. Rejisetara le sehalo di sebedisitswe ka bokgoni bo babatsehang, setaele se hlakileng sa hae. Ha ho diphoso mopeletong, mme matshwao a puo a sebedisitswe ka nepahalo le ka ho phethahala.	Tshebediso e ntle haholo ya tlotlontswe, kgetho ya mantswe e bontshang boiqapelo. Tshebediso ya mefutafuta e batsi le dibopeho tsa dipolelo ka tsela e bontshang boiqapelo le e nepahetseng. Rejisetara le sehalo sebedisitswe hantle haholo mme o bontsha bopaki ba setaele sa hae. Diphoso tse mmalwa tsa mopeleto le tshebediso e ntle haholo ya matshwao a puo.	Tshebediso e ntle ya tlotlontswe, kgetho ya mantswe e bontshang boiqapelo. Tshebediso ya mefutafuta e batlang e le batsi le dibopeho tsa dipolelo ka tsela e bontshang boiqapelo le e batlang e nepahetse. Rejisetara le sehalo di sebedisitswe hantle, mme o bontsha bopaki ba setaele sa hae. Diphoso tse mmalwa tsa mopeleto le tshebediso e ntle ya matshwao a puo.	Tshebediso e kgotsofatsang ya tlotlontswe, kgetho ya mantswe e bontshang boiqapelo bo seng bokae. Tshebediso ya thutapuo ka bokgoni bo kgotsofatsang empa o sebedisa mefuta le dibopeho tsa dipolelo ka bokgoni bo haellang. Rejisetara le sehalo sebedisitswe ka tsela e kgotsofatsang mme hangata o bontsha bopaki ba setaele sa hae. Diphoso tse mmalwa tsa mopeleto le tshebediso ya matshwao a puo ka bokgoni bo kgotsofatsang.	Tshebediso e lekaneng ya tlotlontswe, kgetho ya mantswe ka boiqapelo bo bonnyane. Tshebediso ya thutapuo ka bokgoni bo lekaneng empa o sebedisa mefuta le dibopeho tsa dipolelo tse tlwaelehileng. Rejisetara, sehalo le setaele di sebedisitswe ka tsela e foofo feela, e batla e ba tsa ka mehla kapa tse sekametseng lehlakoreng le le leng. Diphoso tse ngata tsa mopeleto le tshebediso ya matshwao a puo empa di sa ame moelelo.	Tshebediso e haellang ya tlotlontswe, kgetho ya mantswe e haellang. Puo e sebedisitswe ka bokgoni bo haellang, o sebedisa dipolelo tsa motheo ka nepahalo ka sewelo. Rejisetara, sehalo le setaele di batla di sa loka; bontsha bopaki bo haellang ba setaele sa hae. Diphoso tsa mopeleto di ngata; matshwao a puo a sebediswa ka tsela e rothofatsang moelelo.	Tshebediso e haellang haholo ya tlotlontswe, kgetho e haellang ya mantswe a bontshang boiqapelo. Puo e sebedisitswe ka bokgoni bo haellang haholo mme o thatafallwa ke ho sebedisa dibopeho le mefuta ya dipolelo. Bopaki bo haellang haholo ba rejisetara, sehalo le setaele tse loketseng, kapa ho ikutlwahatsa. Diphoso tse totobetseng tsa mopeleto le tshebediso ya matshwao a puo tse ka rothofatsang moelelo.
Tema e telele [7]	7	6	5	4	3	2	1

Bala hape/ lekola botjha ho lokisa diphoso le ho nehelana	Bopaki bo hlakileng ba ho bala hape ho lokisa diphoso. Tema e batla e se na diphoso ho hang kaha e lekotswe botjha ho lokisa diphoso. Tema e babatsehang, e bopilweng le ho phethelwa ka tsela e kgahlisang. Nehelano e babatsehang.	Bopaki bo hlakileng ba ho bala hape ho lokisa diphoso. Tema boholo e hloka diphoso hoba e lekotswe botjha ho hlaola diphoso. Sehlahiswa se phethetsweng se setle haholo. Nehelano e ntle haholo.	Bopaki bo batlang bo hlakileng ba ho bala hape ho lokisa diphoso. Tema boholo e hloka diphoso hoba e lekotswe botjha ho hlaola diphoso. Sehlahiswa se phethetsweng se setle. Nehelano e ntle.	Bopaki bo kgotsofa tsang ba hore o badile hape ho lokisa diphoso. Tema e ntse e na le diphoso tse mmalwa leha e lekotswe botjha ho hlaola diphoso. Sehlahiswa se phethetsweng se kgotsofatsang. Nehelano e amohelehileng.	Bopaki bo seng bokae ba ho bala hape ho lokisa diphoso. Tema e ntse e na le diphoso tse mmalwa leha e lekotswe botjha ho hlaola diphoso. Sehlahiswa se phethetsweng se kgotsofatsang. Nehelano e kgotsofatsang.	Bopaki bo bonyenyane ba ho bala hape. Tema e ntse e tletse diphoso leha e lekotswe botjha ka maiteko a ho hlaola diphoso. Sehlahiswa se phethetsweng se baleha ha boima. Nehelano e haellang.	Diphoso tse ngata haholo mme di rothofatsa moelelo. Tema e ntse e tletse diphoso tse ngatangata leha e lekotswe botjha ka maiteko a ho hlaola diphoso. Sehlahiswa se phethetsweng se baleha ha boima. Nehelano e fokolang.
Tema e telele [3]	3	3	2	2	1	1	0

Karolo ya B.

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwaya:
(Tema tse telele – *longer transactional texts*)

Dintlha tse tadingwang	Matshwao	Senotlolo
Moralo	3	Mor. =
Sebopeho	7	Seb. =
Dikahare	10	Dik. =
Puo le setaele	7	P/S =
Tekolobotjha	3	Tek. =
Matshwao ohle	30	

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B: 30

KAROLO YA B: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE TELELE.**POTSO YA 2****2.1 Lengolo le yang koranteng**

- Diaterese tse pedi – ya koranta eo ho ngollwang ho yona le ya mongodi
- Ditumediso – Motho eo lengolo le yang ho yena, mohlala, Mohlopisi e moholo
- Sehlooho sa ditaba
- Ditaba Selelekela
 Ditaba
 Phethelo/qetelo
- Puo e be e hlakileng mme mongodi a tobe taba.

2.2 Puo

- Sebui se lelekele ditaba ka ho fumantshwa monyetla wa ho tla tshetleha puo.
- Puo e sebediswang e lokela ho hlweka mme e be e nepahetseng.
- Sebui se bue ka ditaba tseo se lokelang ho bua ka tsona.

2.3 Tlaleho/pehelo/raporoto

- Tlaleho e lokela ho toba taba.
- Dintlha e lokela ho ba tse nepahetseng ebile ho ena le bopaki ba ditaba.
- Puo ho sebediswe e nepahetseng.

KAROLO YA C: RUBURIKI YA HO LEKANYETSA DITEMA TSA KGOKAHANO (TSE KGUTSHWANE)

Makgetha a ho lekanyetsa	Kgato 7 E babatsehang	Kgato 6 Phihlello e kgabane	Kgato 5 Phihlello e ntle	Kgato 4 Phihlello e mahareng	Kgato 3 Phihlello e fofo	Kgato 2 karolwana feela	Kgato 1 Ha ho phihlello
	80 – 100%	70 – 79%	60 – 69%	50 – 59%	40 – 49%	30 – 39%	00 – 29%
MORALO: Tlhophiso ya mehopolo, kutlwisiso ya mosebetsi.	Moralo o entswe ka botlalo ka tsela e babatsehang. Kutlwisiso e phethahetseng ya ditlhokeho tsa mosebetsi. Ho na le bopaki bo hlakileng ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e babatsehang.	Moralo o entswe ka tsela e ntle haholo, e thabisang. Kutlwisiso e ntle haholo ya ditlhokeho tsa mosebetsi. Bopaki bo botle haholo ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e bopilweng ka bokgabane	Bopaki bo kgotsofatsang ba hore ho entswe moralo. O tseba le ho utlwisisa boholo ba ditlhokeho tsa mosebetsi. Bopaki bo botle ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e bopilweng ka tsela e ntle e kgotsopatsang.	Bopaki bo amohelehileng, bo mahareng ba hore ho entswe moralo. Phethahatsa ditlhokeho tsa mosebetsi mmoho le mofuta wa tema ka tsela e lekaneng. Bopaki bo mahareng ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e bopilweng ka tsela e amohelehileng.	Bopaki bo seng bokae feela ba hore ho entswe moralo. Phethahatsa ditlhokeho tsa mosebetsi mmoho le mofuta wa tema ka tsela e lekaneng. Bopaki bo haellang ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e lebelletsweng.	Bopaki bo haellang ba hore moralo o entswe. Haellwa ke kutlwisiso ya ditlhokeho tsa mosebetsi le mofuta wa tema. Bopaki ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e lebelletsweng bo fokola haholo.	<u>Ha ho moralo/ bopaki ah ore moralo o entswe bo haella haholo.</u> Kutlwisiso ya ditlhoko le mofuta wa tema e batlehang di haella haholo. Diphoso tse totobetseng tsa mopeleto le tshebediso ya matshwao a puo tse ka rothofatsang moelelo.
E kgutshwane [2]	2	2	2	1	1	1	0
SEBOPEHO: Matshwao a sebopeho, diratswana, selelekela le qetelo (moo di hlokehang); bolelele bo loketseng	O sebedisitse melao yohle e hlokehang ya sebopeho ka tsela e phethahetseng. Diratswana di phethahetse, di hokahane ka ho hlaka ka dinako tsohle. Selelekela le qetelo ke tse babatsehang haholo, di dumellana le mosebetsi.	O sebedisitse melao e hlokehang ya sebopeho ka tsela e ntle haholo. Diratswana tse ntle haholo, di hokahane ka tsela e hlakileng boholo ba nako. Selelekela le qetelo di ntle haholo, di dumellana le mosebetsi.	O sebedisitse melao e hlokehang ya sebopeho ka tsela e kgotsofatsang. Diratswana tse ntle tse hokahaneng ka tsela e hlakileng boholo ba nako. Selelekela le qetelo di ntle mme di dumellana le mosebetsi.	O sebedisitse melao e hlokehang ya sebopeho ka kutlwisiso e lekaneng. Diratswana tse ntle, tse hokahaneng ka tsela e utlwahalang. Selelekela le qetelo di ntle ho kgotsofatsang, ho latela mosebetsi.	O na le kutlwisiso e mahareng ya ditlhokeho tsa sebopeho, dikgeo mona le mane. Kelohlolo e seng kae ya diratswana, di hokahana ka tsela e mahareng. Selelekela le qetelo tse kgotsofatsang, ho latela mosebetsi.	Sebedisitse melao e hlokehang ya sebopeho ka tsela e fokolang. Diratswana tse haellang tse batlang di hloka kgokahano. Selelekela se haellang le qetelo e sa phethahalang.	Ha a sebedisa melao e hlokehang ya sebopeho. Mongolo o molokoloko (ha ho diratswana)/ kapa o ngola diratswana ka bokgoni bo haellang haholo. Selelekela se haellang haholo le qetelo e fokolang haholo.

	Tema e bopilwe ka tsela e babatsehang.	Tema e bopilwe hantle haholo mme e nepahetse.	Tema e bopilwe hantle mme boholo e nepahetse.	Tema e bopilwe ka nepahalo ho lekaneng.	Tema e bopilwe ka tsela e bonolo mme e baleha habonolo.	Tema e bopilwe ka tsela e fokolang, e baleha ha boima.	Tema e bopilwe ka tsela e fokolang mme e baleha ha boima haholo.
	Bolelele bo nepahetse.	Bolelele bo nepahetse.	Bolelele bo nepahetse.	Bolelele bo nepahetse.	Bolelele bo nepahetse.	Tema e batla e le telele/ kgutshwane.	Tema e telele/ kgutshwane haholo.
E kgutshwane [5]	5	5	4	3	2	1	1
DIKAHARE (difuperweng): Tlhophiso ya mehopolo le dintlha, kgokahano, kelohlolo ya baamohedi ba ditaba	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang ke tse kgodisang ka ho phethahala, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo. Kgokahano e phethahetseng ya dikahare le mehopolo, dintlha tsohle di tshehetsa sehlooho. Ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maemo ka tsela e babatsehang.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang hangata ke tse kgodisang haholo, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo. Tema e na le kgokahano ya dikahare le mehopolo, sehlooho se manollwa ka botlalo mme dintlha tsohle di a se tshehetsa. Ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maemo le sebopeho ka tsela e ntle haholo.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang boholo ke tse kgodisang, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo. Tema boholo e na le kgokahano ya dikahare le mehopolo, sehlooho se sekasekilwe mme boholo ba dintlha bo tshehetsa sehlooho. Ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maemo le sebopeho ka tsela e ntle.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang ke tse kgodisang, tse batlang di tshwarella mme di bopilwe ka boiqapelo ka tsela e kgotsofatsang. Tema e bontsha kgokahano ya dikahare le mehopolo ho lekaneng, mme ho na le dintlha tse seng kae tse tshehetsang sehlooho. Ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maemo le sebopeho ka tsela e kgotsofatsang.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang di bopilwe ka tsela e kgodisang ho amoheleng, empa ho na le ho kgaokgaoha. Tema e bontsha kgokahano ya dikahare le mehopolo ka tsela e mahareng, mme ho na le dintlha tse seng kae tse tshehetsang sehlooho. Ela hloko ba reretsweng ditaba, maemo le sebopeho ka bokgoni bo lekaneng.	Dintlha tse tshehetsang ke tse haellang, tse kgodisang ho se hokae, mme ha se ka nako tsohle di bopilweng ka tshwanelo. Kgokahano e seng kae feela ya dintlha le mehopolo. Ke dintlha tse seng kae tse tshehetsang sehlooho. Ela hloko ba reretsweng ditaba, maemo le sebopeho ka bokgoni bo haellang.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang di bopilwe ka tsela e fokolang mme di kgothetse haholo. Tema ha e bontshe kgokahano ya dintlha le mehopolo. Sehlooho se utlwisiswa ka tsela e fashetseng. Ela hloko ba reretsweng ditaba, maemo le sebopeho ka bokgoni bo boholo haholo.
E kgutshwane [7]	7	6	5	4	3	2	1

PUO LE SETAELE: Tlotlontswe, popeho ya dipolelo; mopeleto, tshebediso ya puo; Rejisetara le sehlo setaele, kelohlolo ya baamohedi ba ditaba, maikemisetso, maemo.	Tshebediso e phethahetseng ya tlotlontswe, le kgetho ya mantswe e bontshang boiqapelo.	Tshebediso e ntle haholo ya tlotlontswe, kgetho ya mantswe e bontshang boiqapelo.	Tshebediso e ntle ya tlotlontswe, kgetho ya mantswe e bontshang boiqapelo.	Tshebediso e kgotsofatsang ya tlotlontswe, kgetho ya mantswe e bontshang boiqapelo bo seng bokae.	Tshebediso e lekaneng ya tlotlontswe, kgetho ya mantswe ka boiqapelo bo bonnyane.	Tshebediso e haellang ya tlotlontswe, kgetho ya mantswe e haellang.	Tshebediso e haellang haholo ya tlotlontswe, kgetho e haellang ya mantswe a bontshang boiqapelo.
	Tshebediso e babatsehang, e nepahetseng le e bontshang boiqapelo ya mefutafuta e batsi mmoho le dibopeho tsa dipolelo.	Tshebediso ya mefutafuta e batsi le dibopeho tsa dipolelo ka tsela e bontshang boiqapelo le e nepahetseng.	Tshebediso ya mefutafuta e batlang e le batsi le dibopeho tsa dipolelo ka tsela e bontshang boiqapelo le e batlang e nepahetse.	Tshebediso ya thutapuo ka bokgoni bo kgotsofatsang empa o sebedisa mefuta le dibopeho tsa dipolelo ka bokgoni bo haellang.	Tshebediso ya thutapuo ka bokgoni bo lekaneng empa o sebedisa mefuta le dibopeho tsa dipolelo tse tlwaelehileng.	Puo e sebedisitswe ka bokgoni bo haellang, o sebedisa dipolelo tsa motheo ka nepahalo ka sewelo.	Puo e sebedisitswe ka bokgoni bo haellang haholo mme o thatafalla ke ho sebedisa dibopeho le mefuta ya dipolelo.
	Rejisetara le sehlo di sebedisitswe ka bokgoni bo babatsehang, setaele se hlakileng sa hae.	Rejisetara le sehlo sebedisitswe hantle haholo mme o bontsha bopaki ba setaele sa hae.	Rejisetara le sehlo di sebedisitswe hantle, mme o bontsha bopaki ba setaele sa hae.	Rejisetara le sehlo sebedisitswe ka tsela e kgotsofatsang mme hangata o bontsha bopaki ba setaele sa hae.	Rejisetara, sehlo le setaele di sebedisitswe ka tsela e foofo feela, e batla e ba tsa ka mehla kapa tse sekametseng lehlakoreng le le leng.	Rejisetara, sehlo le setaele di batla di sa loka; bontsha bopaki bo haellang ba setaele sa hae.	Bopaki bo haellang haholo ba rejisetara, sehlo le setaele tse loketseng, kappa ho ikutlwahtsa.
	Ha ho diphoso mopeletong, mme matshwao a puo a sebedisitswe ka nepahalo le ka ho phethahala.	Diphoso tse mmalwa tsa mopeleto le tshebediso e ntle haholo ya matshwao a puo.	Bopaki bo ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e bopilweng ka tsela e ntle e kgotsopatsang.	Bopaki bo mahareng ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e bopilweng ka tsela e amohelehileng.	Bopaki bo haellang ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e lebelletsweng.	Bopaki ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e lebelletsweng bo fokola haholo.	Diphoso tse totobetseng tsa mopeleto le tshebediso ya matshwao a puo tse ka rothofatsang moelelo.
E kgutshwane [4]	4	4	3	3	2	2	1
Bala hape/ lekola botjha ho lokisa diphoso le ho nehelana	Bopaki bo hlakileng ba ho bala hape ho lokisa diphoso.	Bopaki bo hlakileng ba ho bala hape ho lokisa diphoso.	Bopaki bo batlang bo hlakileng ba ho bala hape ho lokisa diphoso.	Bopaki bo kgotsofatsang bahore o badile hape ho lokisa diphoso.	Bopaki bo seng bokae ba ho bala hape ho lokisa diphoso.	Bopaki bo bonyenyane ba ho bala hape.	Diphoso tse ngata haholo mme di rothofatsa moelelo.
	Tema e batla e se na diphoso ho hang kaha e lekotswe botjha ho lokisa diphoso.	Tema boholo e hloka diphoso hoba e lekotswe botjha ho hlaola diphoso.	Tema boholo e hloka diphoso hoba e lekotswe botjha ho hlaola diphoso.	Tema e ntse e na le diphoso tse mmalwa leha e lekotswe botjha ho hlaola diphoso.	Tema e ntse e na le diphoso tse mmalwa leha e lekotswe botjha ho hlaola diphoso.	Tema e ntse e tletse diphoso leha e lekotswe botjha ka maiteko a ho hlaola diphoso.	Tema e ntse e tletse diphoso tse ngatangata leha e lekotswe botjha ka maiteko a ho hlaola diphoso.
	Tema e babatsehang, e bopilweng le ho phethelwa ka tsela e kgahlisang.	Sehlahiswa se phethetsweng se setle haholo.	Sehlahiswa se phethetsweng se setle.	Sehlahiswa se phethetsweng se kgotsofatsang.	Sehlahiswa se phethetsweng se kgotsofatsang.	Sehlahiswa se phethetsweng se baleha ha boima.	Sehlahiswa se phethetsweng se baleha ha boima.

	Nehelano e babatsehang.	Nehelano e ntle haholo.	Nehelano e ntle.	Nehelano e amohelehileng.	Nehelano e kgotsofatsang.	Nehelano e haellang.	Nehelano e fokolang.
E kgutshwane [2]	2	2	2	1	1	1	0

Karolo ya C.

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwaya:
(Tema tse kgutshwane – *shorter texts*)

Dintlha tse tadingwang	Matshwao	Senotlolo
Moralo	2	Mor. =
Sebopeho	5	Seb. =
Dikahare	7	Dik. =
Puo le setaele	4	P/S =
Tekolobotjha	2	Tek. =
Matshwao ohle	20	

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA C: 20

MATSHWAO OHLE A PAMPIRI ENA: 100

ELA HLOKO:

Ntle le tataiso ena eo ho nehelanweng ka yona ka hodimo (ha ho tshwauwa ditema tsa Kgokahano, tse telele le tse kgutshwane) bahlahlobi ba lekodisise hantle sebopeho (ho ya ka mofuta wa tema). Sebopeho se fapana ho tloha temeng e nngwe ho isa ho e nngwe. Ho etsa mohlala ha moithuti a hlahisitse le ho nehelana ka lengolo la semmuso, mohlalobi o lokela ho tadima sebopeho se nang le aterese tse pedi, tumedisso, sehlooho sa ditaba le mmele o bopilweng ka bokgabane le ka tshwanelo, mmoho le phethelo e nepahetseng

Memorandamong ona ho nehelawe ka tataiso ho ya ka dipotso (mefuta ya ditema tse lokelang ho hlahiswa ke baithuti) tse botsitsweng pampiring ena.

KAROLO YA C: DITEMA TSA KGOKAHANYO TSE KGUTSHWANE**POTSO YA 3****3.1 Karete**

- Karete e lokela ho ba kgutshwanyane mme mohlalobuwa a tobe taba.
- Mohlalobuwa a ngole feela ditaba tse hlokahalang

3.2 Metsotso

Mohlalobuwa o lokela ho ngola dintlha tse latelang ha a ngola metsotso:

- Polelo e bulang metsotso e kenelleditse letsatsi, nako le sebaka seo kopano e tshwaretsweng teng.
- *Tsena di ngolwa ka tatelano*
- Ditho tse teng
- Ba kopilweng tshwarelo/Ba siyo
- Metsotso ya kopano e fetileng
- Ditaba tsa letsatsi
- Tse tswang metsotsong
- Tsa kakaretso
- Letsatsi la kopano e tla latela
- Nako ya kwalo ya kopano

3.3 Phousetara

- Mohlalobuwa o lokela ho ngola phousetara ka ditaba tsa pitso.
- Phousetara e lokela ho ba le sehlooho se tla hohela ba tla tla pitsong.
- Dipolelo di lokelwa ho ngola ka tsela ya dintlha.
- Puo e tla sebediswa e lokela ho kgothalletsa hore setjhaba se tle pitsong.
- Ditshwantsho ha di hlokahale mofuteng ona wa phousetara.